

نگاهی باوضاع کنونی اسپانیا

وی روابط صمیمانه برقرار داشته از موضوع مقاله ما بیرون است. خاک اسپانیا در صورتیکه جزایر بالئار واقع در دریای مدیترانه را بحساب نیاوریم (۴۹۲۸۶۵) کیلو متر مربع و با جزایر نامبرده (۵۰۴۵۲۰) کیلومتر مربع است که از یک سوم خاک ایران هم کمتر میباشد. نفوس اسپانیا پیش از جنگ داخلی در حدود ۲۴ میلیون بوده است. این کشور کمزمانی دارای بزرگترین متصرفات جهان بوده و پادشاه آنجا میگفته است: «خورشید در سرزمین امپراتوری من غروب نمیکند» امروز جز قطعه خاک کوچکی در ساحل کینه (افریقای غربی) و جزایر (فرناندوپو) و (آنتونون) در برابر آن ناحیه و ناحیه ریودوآورو واقع در مغرب صحرای آفریقا و مجمع الجزایر کاناری در مقابل آن و قسمت کوچکی از ساحل شمال آفریقا

اینک دو سال و هشت ماه است که سر زمین زیبای اسپانیا دستخوش خونین ترین حوادث تاریخ هزار و پانصد ساله خود گردیده و اهریمن جنگ صدها هزار تن مردم شبه جزیره ایری را بخاک و خون غلطانیده است. در اینجا نمیبخواهیم بشرح و ضعیف جغرافیائی و یا تاریخی آن کشور ستمدیده بردازیم و یاجریان حوادث و پیکارهای ۳۲ ماهه را بطور تفصیل بنکاریم. تنها بمناسبت نزدیک شدن پایان جنگهای آنجا بی مناسبت ندانستیم با انتشار نقشه اسپانیا بوجه اختصار سخنی چند در این زمینه بگوئیم: چنانکه خوانندگان بخوبی میدانند شبه جزیره ایری شامل دو قسمت است: یکی اسپانیا و دیگری پرتغال. کشور دومی که در مغرب اسپانیا در ساحل اقیانوس اطلس قراز گرفته و از آغاز قیام ژنرال فرانکو باحکومت

ژنرال فرانکو

ایستادگی نموده و با وجود بمبارانهای شدید توپخانه و حملات هواپیماها و اینکه از لحاظ مهمات جنگی و خوار بار در مضیقه بودند از آنجا دفاع نمودند. ژنرال میاخا بعدها مدافع مادرید موسوم گردید. اگرچه سپاه ژنرال فرانکو که به نیروی ملیون معروف است نتوانست بر پایتخت مستولی شود ولی در نقاط دیگر پیشرفتهای مهمی نموده و روز

بروز بر وسعت سرزمین ملیون افزوده شد. روز ۹ فوریه ۱۹۳۷ بندر مالاکا در جنوب بتصرف ملیون درآمد. در نیمه همان سال ملیون در ایالتهای شمالی حمله های سخت آغاز کرده و بتدریج بر سرزمین باسک واقع در کنار خلیج بیسکی دست یافتند. شهر بلبائو روز ۱۹ ژوئن و بندر سانتاندر در ۲۷ اوت ۱۹۳۷ بدست آنها افتاد و پس از گرفتن (اودیو) و بندر (فینخون) کار جبهه شمال یکسر گردید.

ملیون که خیالشان از جبهه شمال آسوده شد نیروهای آنجا را بجبهه های دیگر منتقل نمودند و اگرچه در شمال شرق و جنوب پیشرفتهائی نموده و جاهائی تازه ای را اشغال کردند اما میتوان گفت از سپتامبر ۱۹۳۷ تا مارس ۱۹۳۸ تغییر فاحشی در وضعیت جبهه ها روی نداده و جمهوری خواهان کم کم بجمع آوری نیرو و تهیه مهمات پرداخته و در برابر حملات ملیون بیش از پیش مقاومت نمودند.

در مارس ۱۹۳۸ ژنرال فرانکو در جنوب (اراکون) بتعرض شدیدی اقدام کرده و پس از درهم شکستن خطوط جمهوری خواهان و عبور از رود ابر و گرفتن (لریدا) و چند شهر دیگر در جنوب کاتالونی خود را بدریاسی مدیترانه رسانید و با گرفتن کاستلون و چند بندر کوچک دیگر (ویناروز-بن کارلو تورولانکا - ویلازئال - بوریان) رابطه جمهوری خواهان را میان کاتالونی و نواحی مرکزی و جنوبی اسپانیا قطع ساخت.

سپاه ملیون بایالت والاس نزدیک شدند و بندر والاس مورد تهدید قرار گرفت. حکومت جمهوری خواهان که از سال ۱۹۳۷ از مادرید بوالاس منتقل شده بود ناچار آنجا را ترک کرده و به بارسلون رفت. از آن یبعد دو ستاد ارتش جمهوری خواهان تشکیل گردید: یکی در کاتالونی و دیگری در مادرید که جز بوسیله هوا پیما و وسائط دریائی باهم ارتباطی نداشته و زبانه خاک ملیون از اراکون و شمال شهر ترولل گرفته تا ساحل دریای مدیترانه غربی میان آندو سرزمین فاصله انداخته بود.

جمهوری خواهان در کاتالونی از مرز فرانسه و کوهستان پیرنه تا رودخانه سکر و کساره رود ابر و شهر توروسا و مصب رود ابر خط جنگی تشکیل داده و در برابر سپاهیان ژنرال فرانکو مقاومت نمودند.

بنام مراکش اسپانیا چیز دیگری را مالک نیست. کشور اسپانیا بر ۴۷ ایالت تقسیم شده و اگر جزائر بالئار و کاناری را بر آن اضافه کنیم ۴۹ ایالت است. این ۴۹ ایالت در نواحی چندی قرار گرفته اند که از جنوب رو شمال عبارتند از اندلس - استرامادور - کاستیل جدید - کاستیل قدیم - نواحی باسک - ناوار - اراکون - کاتالونی و والاس.

آباد ترین قسمتهای اسپانیا همان کناره دریای مدیترانه و نواحی کاتالونی و والاس و اندلس میباشد که دارای آب و هوائی معتدل و محصولات فراوان است. پس از آنها ناحیه باسک در شمال واقع در کنار خلیج بیسکی (باسک) خوش آب و هوا و پر محصول است. قسمتهای مرکزی و شمالی دارای آب و هوای بری و سخت میباشد. خصوصاً قسمتهای مرکزی کم جمعیت است. اسپانیا کانهای زیادی دارد که جز عده ای از آنها بقیه هنوز استخراج نشده. کانهای جیوه (المادن) در مرکز آن معروف جهان است.

کانهای آهن و زغال ناحیه باسک هم دارای اهمیت بسیار میباشند و مقادیر مهمی از محصول آنجا بخارج فرستاده میشود. از کانهای نواحی کاتالونی نیز بهره برداری میشود و بهمین علت کارخانه های زیادی در پیرامون بارسلون و دیگر شهرهای کاتالونی دائر است و صنایع آن سرزمین با رونق میباشند. گذشته از محصولات معدنی مقدار زیادی غلات و شراب و انواع مرکبات و روغن زیتون از اسپانیا خارج میشود و بجای آنها ماشین و محصولات صنعتی وارد میگردد.

اسپانیا دارای موزه ها و آثار تاریخی و آثار نفیس و پربهایی میباشد که مطابق خبرهای تلگرافی مقدار زیادی از آن آثار را اولیای حکومت جمهوری خواهان بخارج حل کرده اند و اینک عمده آن در کتابخانه جامعه ملل در ژنو محفوظ است.

اسپانیا تا سال ۱۹۳۱ دارای حکومت سلطنتی مشروطه بوده. از آن تاریخ رژیم جمهوری در آنجا برقرار شده و قوه مقننه آن در دست مجلس شورای ملی بنام (کورس) و قوه اجرائیه در دست رئیس جمهوری و هیئت وزیران بوده است.

درست روز ۲۳ ژوئیه ۱۹۳۶ (۲۷ تیرماه ۱۳۱۵) در مراکش و در خود اسپانیا بطور ناگهانی بر علیه دولت مرکزی علم طغیان افراشته شده و بتدریج بیهمة شهرهای بزرگ کشور سرایت نمود. شورشیان کم کم بر عده ای از شهرها در شمال و شمال شرق و مغرب و جنوب استیلا یافته و برای گرفتن باقی شهرها بجلو حرکت نمودند. نیروی دولتی که غافلگیر شده بود شروع بایستادگی نمود و در همه جا میان دو گروه رزم آغاز گردید. روز ۷ نوامبر ۱۹۳۶ سپاه ژنرال فرانکو بدروازه مادرید رسید و همه کس سقوط آن شهر را پیش بینی مینمود اما هواخواهان دولت که از آن تاریخ بنام جمهوری خواهان خوانده شدند سخت ایستادگی نمودند و بسرمداری ژنرال کلبرو سپس بفرماندهی ژنرال میاخا جلوی سپاه مهاجم را گرفتند و اینک متجاوز از دو سال و چهار ماه است که مادرید

علت زیادی جمعیت در خاک کم وسعت جمهوریخواهان اینست که از هر ایالتی عقب نشینی میکردند تا میتوانستند مردم آنرا نیز با خود بقب جبهه کوچ میدادند.

از ۳۹ ایالت اسپانیا فقط ایالتهایی که نام آنها در پائین برده شده در دست جمهوریخواهان میباشد.

مادرید - سیوداد رئال - لینارس - قسمتی از ایالتهای کردو و کرونادا (غرناطه و قرطبه) - ژان - المریا - کارتاژن - موریسی - الیکانت - والانس کوئنسا - الباست - والدیناس و بقیه ایالتها با جزائر (بالئار) در دریای مدیترانه و مجمع الجزائر کناری و مراکش اسپانیا و سایر متصرفات افریقائی اسپانیا همه در تصرف ملیون میباشد.

سرزمین جمهوریخواهان جز از راه مشرق در محاصره نیروهای ملیون میباشد. هفته پیش ژنرال فرانکو اعلام داشته که سواحل جمهوریخواهان هم تحت محاصره دریائی قرار گرفته اند. این سواحل در ایالت والانس کمی بالای بندر (ساگونت) آغاز شده و تا بندر گاه کوچک (ادرا) در پنجاه کیلومتری جنوب غربی بندر المریا در جنوب در یک مسافت پانصد کیلومتر ممتد است. بندرهای مهم این ناحیه عبارتند از: والانس - الیکانت - کارتاژن (قرطاجنه) و المریا. هنگامیکه سپاه فاتح ژنرال فرانکو بر سرزمین کاتالونی مستولی شد عقیده:

مطلعین بر این بود که بازم جمهوریخواهان مدت چند ماه در جبهه های مرکز و جنوب غرب و جنوب و مشرق مقاومت خواهند نمود. اما وقایعیکه بر اثر فتح کاتالونی روی داد: توقیف سپاهیان و اسلحه جمهوریخواهان در فرانسه و ندادن اجازه بازگشت آنها با سپانیا، شناسائی رسمی حکومت ملیون از طرف انگلیس و فرانسه، کناره گیری رئیس جمهوری، استعفاء و بالاخره انفصال هیئت دولت نکران و استقرار حکومت موقتی بنام شورای دفاع در مادرید بریاست ژنرال میاخا و بعد قیام کمونیستها ورزم آنها با جمهوریخواهان و بطور خلاصه اختلاف نظر میان سران جبهه توده اسپانیا همه این پیش آمد ها موجب این میشود که پایان جنگ را نزدیک سازد و شکی نیست که شورای دفاع ملی با اولیای حکومت ملیون داخل مذاکره شده و تسلیم خواهد گردید و جنگ خانمانسوزیکه باعث کشته شدن صدها هزار تن مردم بیچاره و نابود شدن عمارات و بنگاه های صنعتی و علمی و تاریخی و پایمال گشتن کشور و فلج شدن اقتصاد و بازرگانی او عقب افتادن اسپانیا از تکامل و ترقی گردید، پایان خواهد یافت.

اسفند ماه ۱۳۱۷

۱. سپهری

نیروهای قسمتهای دیگر جمهوریخواهان (جبهه مادرید در مرکز جبهه استرامادور در جنوب و جبهه والانس در شرق) تحت فرماندهی ژنرال میاخا قرار گرفته و خطوط خود را حفظ نموده و مانع رسیدن ملیون به والانس شدند. در ۲۷ ژوئیه ۱۹۳۸ نیروی جمهوریخواهان در جنوب کاتالونی بحمله متقابلی دست زدند و گرچه از رود ابر گذشته و مقداری زمین در ساحل راست آن تصرف نمودند اما اثر دادن تلفات زیاد و نداشتن ذخائر کافی نتوانستند از حمله خود نتیجه صحیحی بگیرند و جبهه آن سامان تا اواخر سال گذشته تقریباً آرام ماند.

در ۲۳ دسامبر ۱۹۳۸ ژنرال فرانکو پس از تهیه توپخانه مدهدش و مهمات فراوان و چندین صد هواپیمای جنگی و تانک بحمله بزرگی در کاتالونی دست زد که مانند آن از آغاز این جنگ خانگی دیده نشده بود.

خطوط دفاعی جمهوریخواهان که در تحکیم آن سعی فراوان کرده و انتظار داشتند بخوبی در جلوی حملات ملیون مقاومت نماید تاب آتش شدید هوا پیمسا و آراذه های جنگی و از همه مدهدشتر توپخانه زورمند را نیاورده و در هم شکسته شد. ملیون با وجود سرمای شدید و یخ بندان زمینهای کوهستانی کاتالونی با سرعت زیاد جلو رفته و روز ۱۵ ژانویه امسال (۲۵ دی) بندر تاراگون را تصرف نمودند.

۱۱ روز بعد یعنی در ۲۶ ژانویه (۶ بهمن) شهر معظم بارسلون مرکز فرمانداری کاتالونی و پایتخت موقتی جمهوریخواهان سقوط نمود. سپاه فاتح ملیون رو بشمال شرق کاتالونی پیش رفته و روز دهم فوریه (۲۱ بهمن) بمرز فرانسه رسیدند. نیروی جمهوریخواهان از مرز گذشته و با تمام مهمات خود داخل خاک فرانسه شدند.

حکومت بارسلون سقوط کرد و رئیس جمهوری و هیئت وزیران بفرانسه رفتند. جبهه کاتالونی منحل گردید و ملیون در سرتاسر شمال کشور با فرانسه هم مرز گردیدند. وسعت خاکی که در ظرف یکماه و ۱۸ روز در شمال شرق اسپانیا بتصرف ملیون در آمده در روی نقشه بوسیله خطی که از مرز فرانسه و نزدیک شاهزاده نشین (اندور) شروع شده و در جنوب (تورتوسا) بدریای مدیترانه میرسد، معلوم شده است.

در این تاریخ که بنگارش مقاله مشغولیم بیش از سه چهارم خاک اسپانیا در تصرف حکومت ملیون میباشد که نفوس آن از ۱۵ ملیون متجاوز است. فقط کمتر از یک چهارم کشور که نفوسش به ۸ تا ۹ ملیون تخمین زده میشود در دست جمهوریخواهان باقی مانده است.

